

αἰτ' ὄχι ἄπο τὰ εἰς ἀχύρα χροινία, τὰ ὅποια
 χαρίζεθε εἰς αὐτά. καὶ ὅτι ἄρα νὰ γίνηται
 τὸ αὐτὸ τὴν ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἐνιαυτῆς;
 τάχα διαφέρει αὐτὴ ἄπο τῶν λοιπῶν ἡμέρας τῆς
 ἐνιαυτῆς; ἀνθρώποι διέταξαν τὸ νὰ ἀρχώμεθα
 τὸ ἔτος ἄπο τῆς πρώτης Ἰαννουαρίου, ὅτε ὁ Σω-
 τὴρ ἡμῶν ἔχει πρῶτον τὸ αἷμά τε ἐν τῇ Θεο-
 τομίᾳ. ἀλλὰ ὅτι τὰς δύο ἐνδέχεται νὰ ἔλα-
 βου ἡ ἡμέρα ἐκείνη καμμίαν δυνάμιν, ἐκτει-
 νομένην ἕως καὶ εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς δούδραν
 μὲ μείκτες λήρας, τὰ λοιπὰ δὲ, μήτε ἰξόρο-
 μὴ τὴν κυρίαν ἡμέραν τῆς Θεοτομῆς τῆς Χρι-
 στῆ. ὅτι καὶ ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεώς τε δύο γνω-
 εῖζεται βεβαίως. ὅτι ἡ χριστιανικὴ Χρονολογία
 ἀρχεται ἄπο τῆς πρώτης Ἰαννουαρίου εἶναι πραγ-
 μα καὶ πεδοκῆν, μὴ δυναμῶν νὰ προξενήσῃ
 καμμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν φύσιν. προηγουμένως
 ὁ ἐνιαυτός, ἤρχετο ἄπο τῆς κα. Μαρτίου, ὅτε
 ὁ ἥλιος ἐμβαίνει εἰς τὸ ζῳδιον τῆς κριῆς, καὶ ὅτε
 ἀρχεται τὸ ἔαρ.

Τ Μ Η Μ Α Ι Ε'.

Περὶ τῆς βασιλείας τῆς ζωῆς.

§. 176. Ζῶον λέγεται ὅ,τι σιωίεται ἄπο
 σώμα, καὶ ψυχῆ, ἡ ὅποια αἰθάεται, καὶ κινεῖ
 τὸ σῶμα αὐθαιρέτως, ἢ καὶ τὴν θέλησίν της.
 ὡς εἰς τὸ βασίλειον τῆς ζωῆς ἀναφέρονται ὅ-
 λα τὰ σώματα, ὅσα ζῶσιν, αὐξάνουσι, καὶ αἰ-
 θάνονται. τὰ ζῶα διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων πο-
 λὺ καὶ τὴν ἐξωτερικὴν μορφῆν. ὁ Δημιουργός
 Fisica popoli. X κα-

κατεσκεύασε τὸ σῶμά των μὲ μέγαν σοφίαν ὅλα τὰ μέρη αὐτῶ ἔχουσιν ἔτι, καθὼς ἀπαιτεῖ ἢ διατήρησίν των, καὶ ὁ σκοπὸς, διὰ τὴν ὁποῖον πάρεσι. τὰ πτεῖνα, π. χ. ἔχουσι μεταξὺ τῶ δακτύλων τῶ ποδῶν μεμβράνην, διὰ νὰ προχωρῶσιν εἰς τὸ ἔμφορον δι' αὐτῶ, ὡς μὲ κώπυ, καὶ ῥάμφος πλατὺ, διὰ νὰ ἀλιθῶσιν ἐν τῶ ὕδατι καλλίτερον. τὰ πτεῖνα τὰ χερσαῖα κατεσκεύασαν μὲ ὄνυχας, διὰ νὰ σκαλίζωσι τὴν γῆν, καὶ μὲ ῥάμφος ὀξύ, διὰ νὰ ἐξάγωσι δι' αὐτῶ, ὡς δι' ἀγκίστρα, ἀπὸ τῆν γῆν, καὶ ἀπὸ τὰ δένδρα, τὰς κόκκας, καὶ σκώληκας· καὶ ὁ ἵππος ἐνδύεται μὲ ὄπλας, ὡς μὲ πέδιλα, διὰ τὰς μακρὰς ὁδοιπορίας. ὁποῖος ἀναδύεται νὰ γνωρίσῃ τὰς σκοπὰς, διὰ τὰς ὁποίας τὰ διάφορα μέρη τῶ ζῶων ἔχουσιν ἔτι, καὶ ὄχι ἀλλέως, ἔτι δὲ δέσκει ἐν αὐτοῖς πᾶσι ἰχνη ἀπείρα σοφίας.

§. 177. Οἱ ἔξιχνευται πῶς φύσεως μοιράζουσι τὸ μέγα πλῆθος τῶ ζῶων εἰς ἕξ διάφορας γενικὰς κλάσεις. αἱ ἀρμοδιώταται τῶν εἶναι αἱ ἐξῆς. μασοφόρα. πτηνά. ἀμφίβια. ἰχθυῖς. ἔντομα. καὶ σκώληκες.

Τὰ μασοφόρα ἔχουσιν αἷμα ἐρυθρὸν, θερμὸν, καὶ πνέμονα. γεννῶσι ζωντανά, καὶ τὰ θηλάζουσιν ὅτι χρόνον εἰς τὰς μασέων. τὸ τὸ ἔχον γινώσκον φέρει ὄχι μόνον τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τὸ γένος τῶ ζῶων ὠνομάθη μασοφόρα, ἀλλ' εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ τὸν πρῶτον χαρακτῆρα, διὰ τὸ ὁποῖου διακρίνονται ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα. καὶ τοῖς πτεῖνοῖς ὄντι αἷμα ἐρυθρὸν, θερμὸν. ἐπειδὴ ὅμως δὲν γεννῶσι ζωντανά, ἀλλὰ ὡς, διὰ τὸ τὸ σπυρῶσιν ἰδίαν γενικὴν κλάσιν.

§. 178. Η'

§. 178. Η κατοικία τῶν μασοφόρων εἶναι διαφορὸς. τὰ περισσότερα διατίθενται ἐπάνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. μερικὰ κατοικῶσιν ἐπὶ τῶν δένδρων, ὡς οἱ σκίεροι. ἄλλα εἰς κοίλα γῆς, ὡς αἱ ἀλώπεκες, καὶ μελίδες (τζιακάλια) καὶ ἄλλα ἀκόμη ἐν ὕδατι, ὡς τὰ κήτη. ὀλίγα εἰς αὐτῶν ἔχουσιν ὄπλας, ὡς οἱ ἵπποι. πολλὰ ἔχουσι τὰς ὀνυχὰς ἐχισμέτους, ὡς οἱ βόες, τὰ πρόβατα, αἱ αἰγες, κτ. τὰ περισσότερα περιπατοῦν μόνον ἐπὶ τῶν ἀκρων τῶν ποδῶν. μερικὰ ὅμως, ὡς ὁ ἀνθρώπος, ὁ πίθηκος, ἡ ἀρκτοσ, ὁ σκίουρος, κτ. ἐπὶ ὅλα τὰ ποδός.

Ὁ πνεύμων χρησιμεύει μάλιστα εἰς πνοὴν τῶν μασοφόρων. πρὸς τέτοις δὲ αὐτῶν διύωνται νὰ ἀναδίδων καὶ φωνάς. ἀλλ' ὑπάρχουσι μερικὰ μεταξὺ τῶν, π. χ. ὁ ἀσπάλαξ, ἄφωνα. οἱ ἀνθρώποι ἐκ τῆς ἐναντίας ἔχουσι ὄχι μόνον φωνὴν, ἀλλὰ καὶ γλῶσσαν. αἱ δύο λέξεις πρέπει νὰ διακρίνονται ἀκεκλιμένως ἀπ' ἀλλήλων. παιδία γεννηθέντα κώφα, καὶ ἀνθρώποι, ὅ,τι ἀνεξέφησαν εἰς ἐρήμους, ἔχουσι μόνον φωνὴν. ἡ γλῶσσα ὅμως δείκνυται εἰς ἐκεῖνον, τῆ ὁποῖα ἡ ψυχὴ ἀπόκτισεν ιδέας ἐναργεῖς τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἡ ἀνθρώπινη γλῶσσα μαρτυρεῖ νὰ ἐκφράζη. ὅθεν καὶ ἡ γλῶσσα τῆ ἀνθρώπου πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς παρέπόμενον εἰς τὸ λογικόν. ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἡ κεφαλὴ ὅλων τῶν ζωτικῶν κτισμάτων. ἐξοχώτατον δὲ δῶρον ἔλαβε παρὰ Θεοῦ ὁ ἀνθρώπος τὸ λογικόν, δι' ἃ διακρίνεται ἀπὸ ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα.

§. 179. Ἀπὸ τὰ μασοφόρα ζῶα ὁ ἀνθρώπος ὠφελεῖται πολλὰ, καὶ διαφόρως. ἵπποι, ἡμίονοι, ὄνοι, βοῦς, βέβαλοι, ἐκτελε-

σι τὰς ἐργασίας τε, καὶ αὐτὸς τὰ μεταχειρίζεται εἰς τὴν γεωργίαν, καὶ εἰς τὰς πορείας, οἱ κύνες τὸν ὠφελῶσιν, ὅταν θηροῦν, καὶ τὸν φυλάττωσι. γαλαῖ, ἐχῆροι, κτ. χρησιμώσιν εἰς τὸ τὰ συλλαμβάνωσι τὰς μῦς, καὶ εἰς εὐξάλειψιν ἄλλων ἐπιβλαβῶν ζώων. αἱ βῆς, αἴγες, καὶ τὰ πρόβατα δίδου εἰς αὐτὸν γάλα, βέτυρον, καὶ τυρόν. τὸ κρέας τῶν βοῶν, χοίρων, εὐλάφων, λαγωῶν, κτ. τὸ βρώγει. πολλὰ τέπων ἐσθύνουσι τὸν ἀνθρώπον καὶ μὲ τὰ δέρματά των, τρίχας των, καὶ εἰόντων. μερικὰ παρέχουσιν εἰς αὐτὸν σῆαρ, καὶ ἔλαιον εἰς καῦσιν. τὸ κῆτος, π. καὶ ἔχει μετὰ τῆ ἰχθυῶ κρέατος, καὶ τῆ δέρματος πολὺ σῆαρ, ὃ ἐπιχομῶς προκύπτει τὸ ἔλαιον εἰς καῦσιν, καὶ εὐδον εἰς τὸ βάθος τῆ σώματος τὸς τε δέλεσεται τὸ ὄψαροκόκκαλον. ἄλλα ζῶα χαρίζονται εἰς τὸν ἀνθρώπον φάρμακα ἐναντίον διαφόρων νόσων.

Μωρία δεισιδαίμορες.

§. 180. Ὅσον ὁ ἀνθρώπος λαφέρει ἄπο τῆ ζῶα καὶ τὸ λογικόν, τόσον ἐκπίπτει ἀπὸ τῆς δεισιδαιμονίας τε εἰς τὴν κλάσιν τῶν κτηνῶν. καὶ ἐπειδὴ πῶρα τὸν θεωροῦμεν ὡς κεφαλὴν τῆ βασιλείας τῶν ζώων, θέλω νὰ ἀναφέρω ἐδῶ καὶ μερικὰς μωρίας τε, καὶ ὑγιαίνοντος, καὶ νοσούντος. καὶ αὐτὸ καὶ ὁ φρόνιμος πρὸ πάντων ἀρέπῃ νὰ φροντίζῃ, ὅταν καταληφθῇ ἄπο νόσον τινὰ, νὰ ζητῇ βοήθειαν ἄπο τὸν ἰατρόν, μὴ ὅλον πῶτε ὁ μωρὸς ἐκ τῆ ἐναντίας ἐσαχολεῖται εἰς μέσα δεισιδαίμονα, καὶ τί ἄλλο εἶναι

ἐπιλογώτερον ἄπο τῆ νὰ θείῃ νὰ διώξῃ τὸ ἐρυ-
 τίπελας, λι. χ. κὴ ἄλλας νόσους δι' ἐπωδῶν, κὴ
 θεήσεων τινῶν μουσικῶν, κὴ δι' ἐκφωνήσεως μελι-
 κῶν ἄλογιῶν, καὶ πειλοπῶν τῆς Γραφῆς; ὅ-
 ποιός ἄποδίδει φυσικῶν δυνάμιν εἰς τὰ τοιαῦ-
 τα, ἕτος ἀρνεῖται τὸν ὀρθὸν λόγον, ὡς πειθό-
 μωρος εἰς πράγματα ἄλογα. διότι ἡ ἴασις μιᾶς
 σωματικῆς νόσου, καὶ ἡ ἐκφωνήσις μελικῶν λέ-
 ξεῶν δεῦ ἔχον μίτε τὴν μικρῶτάτην κοινῶνίαν.
 μάλιστα τὸ γίνεταί εἰς τὰς ἁφῶρας νόσους τῆς
 παιδίῶν, καὶ αὐτὴ καὶ αὐταὶ συμβαίνουσι καὶ φύ-
 σιν, μ' ὅλον τὸ τὸ ὑπὸ τῶν πάχοντα παι-
 δία νομίζονται μαγισμῶν, κὴ ἀπὸ τῆ νὰ προ-
 σφύξωσιν εἰς τὴν βρογχίτιαν ἐνὸς ἐπιτηδεῖς ἰα-
 τῆ, φέρουσι τὰ παιδία τῶν εἰς ἐπωδῆς, ὡς μα-
 γισμῶν, καὶ νὰ ἰατροδοῶσιν ἄπο αὐτῆς, καὶ
 φαστᾶζονται, ὅτι μὲ τὰς ἐπωδάς τῶν ἰατροδοῶ-
 σαν, ὅταν ἄπο ἄλλας περιστάσεις ἀναλάβωσέ
 σὺν ὑγίαιάν τῶν.

§. 181. Καὶ καὶ ἁλκείπροντος πύρετῆ, καὶ τῆς
 ὀδονταλγίας, κὴ ἄλλων νόσων, κὴ παιδίῶν, καὶ
 ἐνηλίκων μεταχειρίζονται οἱ ἁφῶες ὡσαύτως
 ἁφῶρα δεισιδαίμονα μέσα. οἱ φρόνιμοι ἀς ἀ-
 πορρίπτων τὴν χρῆσιν τῶν τοιαύτων. διότι αὐτὰ
 καταστάνουσι τὸν ἀνθρώπον παιδαγωγῶν, κὴ δὴ-
 θῆ, καὶ μ' ὅλον τὸ ὑπάρχει πολλοί, οἱ ὅ-
 ποιοι ὡς ἀπὸ τῆς φρονῆσι παιδαγωγῶν, καὶ
 καὶ ταύτης τῆς μαρᾶς δεισιδαίμονίας ὄχι μόνον
 φαίνονται ἄλογοι, ἀλλὰ γίνονται κὴ ἐνοχοὶ τῆς
 καταχρήσεως τῆς ὀνόματος τῆς Θεῆς, τὴν ὅποιαν
 αὐτὸς ἐφοβέισον ὅτι μέλλει νὰ τὴν τιμωρήσῃ
 αὐστηρότατα. διότι πῶς ἄλλως ὑποκίπτει πε-
 ρισσότερον εἰς κατάχρησιν τὸ θείον ὄνομα; ἢ ἀ-
 ναφερδῶνον μεταξύ τῶν μαρῶν ἀφῶων, κὴ λή-
 ρων,

ρων, καὶ καταφρονέμενοι εἰς ὑψώσιν τῆς ὑπολή-
ψεως τῶν δεισιδαιμόνων τελετῶν.

Πολλοὶ δοξάζουσιν ἔτι ἐσφαλμένως, ὅτι, αὐ-
τὰ τῆς μαγείας ληφθεῖ τὸ χῶμα, ὅπως ἴσωνται
τὰ ἰχνη τῶν ποδῶν των, καὶ κρεμασθῆ ἔπι κα-
πνῶ, πρέπει νὰ ξηρανθῶσι, καὶ νὰ ἀποθαύωσιν
ὀγλίγωρα. ἄλλοι μωρῶς νομίζουσιν, ὅτι, αὐ-
τραφῶσι μερικά σημεῖα, καὶ αὐτὰ ἐπιχειρῶσι με-
ρικά ἀλοιφαὶ ἔπι τῆς θύρας τῆ οἴκου, καὶ αὐ-
τὰ ἀχρωθῶσι φύσαλοι (οἱ μεγάλοι χερσαῖοι
καὶ φαρμακεροὶ βλάσταχοι), καὶ σαῦροι (γασερή-
τται) ὑποκάτω εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, οἱ
αὐθροποι, καὶ τὰ κτῶν περιπίπτει μετὰ τὴν
τοιαύτην μαγείαν εἰς μερικάς νόσους, ἀπὸ τὰς
ὁποίας πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἀποθαύωσιν. δεῖ
ἀρνεῖσθαι, ὅτι, αὐτὰς κακότροπος δώση εἰς ἑ-
να αὐθροπον, ἢ εἰς κτῶνος κόνιν τινὰ φαρμα-
κερῶν, ἢ τοιαῦτον πόμα, προξενεῖ βλάβην, ἀλ-
λὰ καὶ θάνατον. ὅμως ὅλαι αἱ θαυμάσιαι ιδιό-
τητες, ὅπως πλασῶς ἀναφέρονται εἰς τὴν λή-
ψιν, καὶ σκάψιν τῶν ἰχνῶν τῶν ποδῶν, εἰς τὰ
γεγραμμένα σημεῖα, εἰς τὰς ἐπιχειρῶσας ἀλοι-
φάς, καὶ εἰς τὰ ἀχρωθῶντα ζῶα, εἶναι ψι-
λαὶ, καὶ κεναὶ φαντασίαι. δύναται ὀλίγη λη-
φθεῖσα γῆ, ἐφ' ἧς ἐπάτησε μετὰ τὸν πόδα ὁ αὐ-
θροπος, νὰ ἔχη τὴν δυνάμιν τὴν νὰ ἐνεργήσῃ
μαρασμὸν εἰς τὸ σῶμα τῆς; πῶς δύναται ση-
μεῖον γραφῶν ἐν τῷ οἴκῳ, ἢ ὀλίγη ἀλοιφή ἐ-
πιχειρῶσα ἔπι τὴν θύραν τῆ οἴκου, νὰ φέρῃ
θάνατον εἰς τὸν αὐθροπον, ἢ εἰς τὸ κτῶνος;
πῶς δύναται νὰ νοσήσῃ ὁ αὐθροπος, ὅταν δε-
βαίνῃ δεῖ τὴν κατωφλίαν τῆς θύρας, ὑπὸ τὸ ὁ-
ποῖον κεῖται θαμνένος ἑὺνας φύσαλος, ἢ σαῦ-
ρος; μεταξύ τέτων, καὶ τῶν νόσων πάλιν δεῖ ὑ-
πάρ-

πάρχει καμμία κοινωνία. αὐτὰ δὲ τῶν ἐνεργούντων τοιαῦτα ἕπερ ἄνθρωπον πράγματα, ἔπρεπε νὰ γίνωνται δὲ τῆς συνεργείας τῶν κακῶν πνευμάτων. ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα ἀδυνατῶσι νὰ ἐκτελέσωσι τοιαῦτα, ἢ ἐν τῇ φαντασίᾳ ὑφισταμένη, καὶ δὲ τῶν ρηθούτων μεσῶν ἀδαιμονίᾳ μαγεία, εἶναι ἀνταναίρετος. ἀλλὰ μερικοὶ ἐπίστανται λέγοντες, ὅτι πάρεισι ἀδαιδείγματα, τὰ ὅποια δείχνουσι, ὅτι τὰ ρηθούτα ἐνήργησαν θανάτους, καὶ νόσους. εἰς τὸτο ἀπαντῶμεν, ὅτι καὶ ἂν ὑποθέσωμεν, ὅτι μὴ τὴν τοιαύτην μαγείαν συνέβη ἢ δεινὰ νόσος, ἢ θάνατος, μ' ὅλον τὸτο ἢ αἰτία δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπομένηται εἰς αὐτῷ. διότι ἐνδέχεται δύο πράγματα νὰ συμβαίνωσιν ἐφεξῆς ἀλλήλων (τὸ εἶ μὴ τὸ ἄλλο); καὶ τὸ πρῶτον νὰ μὴ ἦναι τῷ β' αἴτιον. ὅτι ἢμπορεῖ νὰ προξενηθῇ νόσος δὲ τῆς λήψεως τῆς ἰχθῶν τῆς ποδῶν εἰς τινὰ, κατ' ἑαυτὸ ἀδυνατεῖ. ὅθεν καὶ εἷς φρόνιμος δὲν ἔπρεπε νὰ δίδῃ πίσιν εἰς τὰ τοιαῦτα. ἀλλ' αὐτοὶ ἀπαντῶσιν οἱ ἐναντίοι, ὡς ἀδυνάτον δὲν τὸ νομίζομεν. διότι τὸ βλέπομεν πῶς συμβαίνει. πλὴν, αὐτὸ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς φυσικῆς, ἔπρεπε νὰ ἀρνηθῶμεν τὴν συνεργίαν εἰς ταῦτα τῷ δαιμόνι, μ' ὅλον τὸτο δυνάται νὰ γῆ δὲ τῆς συμπαθείας. ἀλλὰ συμπάθεια, καὶ ἀντιπάθεια κατ' ἡμᾶς εἶναι κενὰ ὀνόματα, καὶ ἀσήμαντα. οἱ αἰχμῶμοι νὰ νομίζωσιν ὅμοια μὲ τὰ μωρὰ γεαῖδια μερικὰς νόσους ὅτι προέρχονται ἀπὸ μαγείαν, καὶ ἀποτελεῖνται ἀπὸ τὸν δαιμόνον, καταφύγουσιν εἰς τὰ κενὰ ὀνόματα τῆς συμπαθείας, καὶ ἀντιπαθείας, καὶ ἀπεδάξουσι νὰ παρασήσωσι τὸ δυνάτον τῷ πράγματι δὲ μέσα λεπτήν ἀπορροίαν, καὶ ὅποια, δαιμονίαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον σῶμα,

συμβαίνει ἐντεῦθεν κἀνθάδε ἄποτέλεσμα εἰς τὰ σώματα τῆς ἀνθρώπων, καὶ ζώων; ἀνὲς ἀνθρώπος δὲν αἰδανήται παντελῶς, ὅταν καίωνται εἰς τὸ πῦρ τὰ ἀπ' αὐτῆς χωριζόμενα μέρη, ἕρα μὴτε αἰ λεπταὶ ἀπόρροαί τε, ὅ, π' εἰσκαοται εἰς τὰ ἴχνητα, ἐνεργῶσιν εἰς τὸ σῶμά τε, ἀνὲς καὶ ἡ ληφθεῖσα γῆ, εἰς τὴν ὁποίαν λέγουσι ὅτι ὑπάρχουσιν καὶ ἀπόρροιαὶ καὶ τὴν φαντασίαν των, κρεμαδῆ ἐπὶ τῆς καπνῆς, ἢ ριφθῆ εἰς τὸ πῦρ.

Ὁ ἦχος, καὶ βόμβος τῆς ὠτίων νομίζεται ἀπὸ τὸν δεισιδαίμονα ὡς ἄποτέλεσμα προξενήμιον, ὅταν ὁμιλῶσιν ἀπέντες περὶ αὐτῆς, καὶ ἐπειδὴ ἔτι ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις καιροῖς τὸ δεξιὸν μέρος ἐθεωρεῖτο ὡς ἀτυχές, τὸ δὲ ἀεισερόν ὡς δυσυχές, προσηρόδθη τῆτο καὶ εἰς τὸν βόμβον τῆς ὠτίων. ὅταν λοιπὸν ὁμιλῶσι κἀνεὶα καλὸν οἱ ἀπόντες ᾤεσθαι, λέγουσι ὅτι βομβεῖ τὸ δεξιὸν ὠτίον. ὅταν δὲ κακὸν, τὸ ἀεισερόν. ἀλλὰ καὶ ταῦτα ὅλα εἰσὶ λῆροι δεισιδαιμόνων γραϊδίων. διότι ὁ βόμβος τῆς ὠτίων δὲν προξενεῖται ἀπὸ ἑξωπεικῆς, ἀλλὰ ἀπὸ ἐσωπεικῆς αἰτίας εἰς τὰς ἀκουσικὰς πόρας τῆς ὠτίων, καὶ μάλιστα ἀπὸ πληθώρας, ἢ καλλίτερον, ἀπὸ συλλογῆς τῆς αἵματος ᾧδρα τὸ σῶμα εἰς αὐτοῖς.

§. 182. Εἴσιτε, ὅταν κοιμᾶται ὁ ἀνθρώπος τὴν νύκτα, τῆ φαίνεται ὅτι πίπτει τι ἐπ' αὐτὸν, καὶ τὸν πιέζει τίσον, ὡς μὴτε νὰ ἀναπνέσῃ, μὴτε νὰ κινήσῃ διώαται, ἀλλὰ μόνον νὰ κλαυθμηρῆσῃ. τῆτο τὸ πάθος ὀνομάζεται ἕφιαλτης. οἱ δεισιδαίμονες ἔφεσσι ᾧδρα τῆτου θεοφόρας δόξας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ὅλα ἐπίσης ἔχονται ἀποπίας. πότε λέγουσι ὅτι εἶναι πνεύμα,

μα, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἄπὸ ἄλλον ἀνθρώπου, καὶ θλίβει εἰς ἄλλον καὶ θυμηδίαν του, τότε λέγουσιν ὅτι αἱ μάγιαται πέμπουσιν εἰς τὸ σῶμα τῶ ἀνθρώπου εἰς πνεῦμα, ἢ αὐτὸν τὸν δαίμονα. τότε λέγουσιν ὅτι αὐταὶ αἱ μάγιαται τελεῖσι τὸ τῶ ἔργον, καὶ ὅσον δυνάμεις εἶναι αὐταὶ αἱ δόξαι, τὸσον μωρὰ εἶναι καὶ τὰ μέσα, ὅ,πῃ προβάλλουσι καὶ τὰ ἐφιάλτα. διότι λέγουσιν, ὅποιος θέλει νὰ ἀσφαλισθῆ, ἄπὸ τὸν ἐφιάλτα, ἔτος πρέπει νὰ ἀναποδογυρίσῃ τὰ σαυδάλιατα, ὅταν κατακλίνηται, ἢ νὰ βάλῃ ὅπῃ τὸ πυρὸς χύδαν, καὶ νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ βράζῃ. αὐτὴ μία γυνὴ ἑσπέρας παραμερίζῃ ἄπὸ τὸν τόπον τὴν σκάμνον, ἐφ' ἧς ἐκάθισε, λέγουσιν ὅτι ὁ ἐφιάλτης δὲν τὴν ἐνοχλεῖ. ἀλλ' εἰς κόρακας οἱ τοιοῦτοι λῆροι! ὁ ἐφιάλτης δὲν ἐξέρχεται μήτε ἄπὸ πνεῦμα, μήτε ἄπὸ δαίμονα, μήτε ἄπὸ μάγιασαν, ἀλλ' ἡ φυσικὴ τῆ αἰτία κεῖται εἰς αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, δηλονότι αὐτὸς εἶναι ἀσπασμὸς τῆς ποδῶν, καὶ τῆς σῆθως, προξενούμενος ἄπὸ τὸ αἷμα, μάλιστα καὶ ἄπὸ τὸν στομάχον τὸν ἀδυστῆ, ἢ τὸν ὑπὲρ τὸ δέον πλήρη βρωμάτων. διότι τότε ἐξοιδεῖται (φασκάνει), καὶ καὶ τὴν θλίβει τὸ διάφραγμα, ὃ ὅτι μεμβράνα ἐσωτερικὴ, διακρίνασα τὸ κοῖλον τῆς σῆθως ἀπὸ τὸ κοῖλον τῆς ὑπογαστρίας. ὅταν διασέλλωμεν (πλατυώμεν) τὸ σῆθος, εἰσπνέομεν. ἐπειδὴ ὁ ἀὴρ τότε εἰσέρχεται εἰς τὰς πνεύμονας. ὅταν δὲ τὸ συσέλλωμεν, ἐκπιέομεν, ἢ ἐξάγομεν τὸν ἀέρα. αὐτὸ λοιπὸν τὸ διάφραγμα θλίβεται ἀπὸ τὸν ἐξωδικότα (φασκωμένο) στομάχον, ἢ τοιαύτη θλίψις προξενεῖ δύσπνοϊαν, καὶ ἐνοχλείαν εἰς τὸ σῆθος. ὡσεὶ ὁ ἀνθρώπος νομίζει, ὅτι θλίβεται ἀπὸ βαρὺ βάρος, κείμενον ὅπῃ τῆ

5η

σήθους τῆς ἀναφέρω ἐν παραδείγματι ἕξ ἰδίας
 πείρας· εἰς τὴν νεότητά μου ἐβασανίζομην πε-
 ριοδικῶς ἐπίστε ἀπὸ τῆτος τὸ κακόν· μάλιστα
 μίαν νύκτα μοι ἔγειρον ὁ ἐφιάλτης πολλὰ φο-
 βερὸς· ὅταν αὐτὴν τὴν νύκτα μοι ἐφαίη πάλ-
 λιν, ὅτι ἐπιπτε βάρος βαρὺ ἐπὶ τὸ σῆθος μου,
 εἰς τὴν συνοχωρίαν μου ἐξέτεινα ταχέως τὴν
 δεξιερὰν χεῖρά μου εἰς τὸν τόπον, ὅπως ἔκειτο
 τὸ βάρος· ἀλλ' ὦ θεέ! πόσον ἐφείξα, ὅταν ἐ-
 λαβόμεν με τὴν χεῖρα κάτιτι ἀγνωστον, τὸ
 ὁποῖον μοι ἐπροξείει τὴν πόσιν μεγάλῃ θλί-
 ψιν εἰς τὸ σῆθος· ταχύτατα ἐπήδησα ἀπὸ τὴν
 κλίνην, ἐπεπάτην ὡς ἔξω φρεσῶν εἰς τὸ δω-
 μάτιον, ἐτίναζον πρὸς πάντας συχνὰ τὸν ὑπο-
 χίτωνά, ἵνα ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὸ ζῶον, τὸ
 ὁποῖον ἐκρέματο ἕσπονον τινὰ ἀπὸ τὸ σῆθος μου·
 ἀλλ' αὐτὸ ἔμυρε πάντοτε κολλημένον εἰς αὐτὸ σέ-
 ρεως· ἀπὸ τὸν συνεχῆ περπάτην μου, ἀνασε-
 ναγμὸς, ἢ κλαυθμηρισμὸς, ἐξηγέρθη ἡ μή-
 τηρ μου, καὶ ἦλθε δρομαία εἰς τὸ δωμάτιόν μου,
 ἢ λαβῆσά με εἰς τὰς ἀγκάλας της ἐσπῆδαξε ἵνα
 παιδὸς νὰ με ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν ἀγωνίαν μου·
 ὀλίγον ὑσέρον τὸ μικρὸν ζῶον, ὅπως ἔλαβον με
 τὴν χεῖρά μου, ἔγειρον ἀφαντον αἴφνης ἀπὸ τὸ
 σῆθος μου.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν τότε μου ἡλικίαν ἐγνώριζον
 μερικὰς ἀληθείας ἐκ τῆς φυσικῆς, ἵνα τῆτος δεῦ
 ἤθελον νὰ ἐκλάβω τὸν ἐφιάλτην καὶ τὴν ἐν-
 νοίαν, καὶ τὴν ὁποῖαν τὸν φαντάζονται οἱ δει-
 σιδαίμονες· μὲ ὅλον τῆτος δεῦ ἠδυνάμην νὰ κα-
 ταλάβω, τί ἄρα ἦτον ἐκεῖνο, ὅπως ἔκειτο ἐπὶ
 τὸ σῆθος μου, καὶ ὅπως με τὴν χεῖρά μου ἤγγι-
 σα; ὅταν ἀπεφάσισα, αὐτὸ συμβῆ τῆτος ἀκόμη
 ἄπαξ, νὰ μὴ σύρω τὴν χεῖρα εἰς τὰ ὀπίσω,
 ἀλ-

ἀλλὰ μᾶλλον νὰ κρατήσω σερειῶς τὸ ἀγνώστου
 πράγμα. καὶ δὲν ἐπέρασε πάλυς καιρὸς, καὶ ἰδὲ
 πάλιν μίαν νύκτα ἐπέσον ἐν πράγμα βαρὺ ἐ-
 πί τὸ σῆθος μου. τὴν ἰδίαν στιγμήν ἔπλωσα
 τὴν χεῖρά μου εἰς αὐτὸ, καὶ ἔφαυσα πάλιν ἐν
 πράγμα ἀγνώστον. καὶ ἐν ᾧ ἔμελλον νὰ πηδήσω
 ὑπὸ τὴν κλίνην, ἐλύθη τὸ αἶνγμα εὐάπαξ,
 διότι ἐκεῖνο, ὅ,τι ἐγὼ ἐνόμισα ζῶοντι, δὲν
 ἦτον ἄλλο τι, ἢ ὁ δεξιὸς βραχίον μου. ὡς
 εἶπεν, ἔτος ἐκείτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. διὰ ταύ-
 τας τῆς θέσεως ἡ ροὴ τῶ αἵματος εἰς τὴν καρ-
 δίαν ἔγεινε αἰσιοτέρα, καὶ ὁ ἴδιος βραχίον ἐ-
 γινεν ἀναίδητος. καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς κινήθεις κα-
 τά τι ἐπέσον ἐπὶ τὸ σῆθος, ἐπροξενήθη διὰ τῆ-
 τα ὄχι μόνον μεγάλη, καὶ μὲ πολλὴν συνοχα-
 εῖαν σινημιμῶν θλίψις, ἀλλ' ἔφρεπε καὶ τὰ μοῖ-
 φαίνηται ὅτι ἔφαυον ζῶον σώματος, τὸ ὁποῖον
 ἐπέσον ἐπὶ τὸ σῶμα μου, παρόμοια μὲ βαρὺ
 φορτίον. ἐπειδὴ ὁ δεξιὸς βραχίον μου ἔχασε τὴν
 αἰδήσιν. λοιπὸν καὶ φυσικώτατον λόγον, ἡ θλί-
 ψις ἐπὶ τῶ σῆθος διήρκεσε πόσον, ἕως ἄρχισε
 πάλιν τὸ αἶμα νὰ κυκλοφορῇ ἀνηκόντως.

§. 183. Εἰς τὰς ἕως ἐδῶ ἀναφερθεῖσας μω-
 είας ἀξιοπύπτει ὁ δεισιδαίμων, ὅταν νοσῇ.
 ἀλλὰ καὶ ὑγιαίνων, εἰς ἀποφυγὴν τῆς νόσων, ἔ-
 χει πολλὰς ἀλλοκότας φαντασίας. ἐνταῦθα με-
 ταξὺ τῆς ἄλλων ἀνήκασιν αἱ δεισιδαίμονες χί-
 μαιραι, ὅτι τὸ ἐν τῇ φλεβοτομίᾳ ἐκχέομενον
 ἐκ τῆς φλεβὸς αἶμα πρέπει νὰ ἐκχυθῇ εἰς
 ρεῦμα ὕδατος. διότι ἀλλέως σαπρὸν προξενεῖ νό-
 σον ὀξείαν. ὅτι αἱ ἀποκοπεῖσαι τείχες πρέπει
 νὰ καῶσιν εἰς τὸ πῦρ. διότι ἀλλέως πάχει ἀ-
 πό κεφαλαλγίαν ὁ ἀποκαρεῖς, αὐτὰς μεταχει-
 ριθῶσι τὰ πτύλα εἰς κατασκόβην τῆς φλεβῶν-
 τῶν.

των· ὅτι οἱ φλοιοὶ τῶν βρωθούτων ὠν παρέπει
πιεζόμενοι νὰ συσφίβωνται, διότι ἀλλέως κα-
καλαμβαίνεται ὁ ἀνθρώπος ὑπὸ πυρετόν, ἀν-
τίη ἐκ τῶν εἰς, ὅ,περ πάχει ὑπὸ πυρετόν,
ὅτι ὁ ἱλιγγός, καὶ τὸ βάρος τῆς κεφαλῆς, καὶ ἡ
κατάλυσις τῶν μελῶν προξενῶνται, ὅταν διαβῇ
τινάς διατόπας, ὅ,περ εἰσέρχεται πρότερον ὠτακί-
σησέ τις τὸν πλησίον τε. ἀλλὰ πάλιν ἐδεμία
κοινωνία τῶν ὄλων τῶν πραγμάτων πρὸς τὰς
ρόσας, δια τῶν ὑποδίδει ὁ ἀνθρώπος εἰς αὐ-
τὰ ἰδιότητας, τῶν ὁποίων αὐτὰ σερῶνται, μήτε
δύναται νὰ τὰς ἔχῃ, καὶ δεικνύται ὡς δεισι-
δαίμων μαρός.

Μάλιστα πρὸς αἰεταίεται εἰς τὰς ἄλλας ὡς ἀν-
ρόητος, ἀν δέλη νὰ ἀνιχνύσῃ δια δεισιδαίμο-
νων μέσων τὰ μέλλοντα συμβῆσεσθαι αὐτῷ. ὁ
θεὸς δια σοφῆς αἰτίας ἐκρυψεν ὑπὸ τὸν ἀνθρώ-
πον τὰς μελλέσας δῦτυχίας τε, καὶ δυστυχίας τε,
καθὼς καὶ τὴν ὥραν τῆς θανάτου. δῦτυχία τε
ἀνθρώπου εἶναι τὸ νὰ μὴ τολμᾷ νὰ ὑποκαλύψῃ
τὸ κάλυμμα, ὅ,περ σκεπάζει τὸ μέλλον. μὲ ὅ-
λον τῆτο ὁ δεισιδαίμων ἐπενόησε πολλὰ μέσα
ἀτόπα δια νὰ μάθῃ, ὅ,τι μέλλει νὰ τῷ συμ-
βῇ. καὶ δια νὰ κορέσῃ ταύτῃ τὴν ἀνόητον πε-
ειργίαν τε, καταφύγει εἰς τὰς ἀλόγους προρ-
ρήσεις τῶν ἀγυρτῶν, καὶ αἰγυπτίων γυναικῶν, καὶ
πληρώνει εἰς αὐτὰς πλεσίως τὰς ψευδεῖς λήρας
των. πότε τῷ προφητεύσει τι ὑπὸ τῆς χειρᾶς.
πότε ὑπὸ μίαν φιάλῃ καφέ. πότε ὑπὸ τῶν
σχίματα, τὰ ὅποια προκύπτειν εἰς εὐποτήριον
ὑδατος, δια μέσα τὰ εἰς αὐτὸ χεθούτος λούκῃ
τὸ ὡς.

Ἀλλ' ὁποίαν συνάφειαν ἔχει ταῦτα μετὰ
μέλλοντα συμβεβηκότα τῶν ἀνθρώπων; πόθεν
ἴξδ-

ἰξόρην, ὅτι ἔξ τῆς γραμμῶν τῆς χειρὸς διοε-
 ζεται ἡ δὴ τυχία, ἢ δυστυχία τῆς ἀνθρώπων;
 πῶς δυνάται ἢ ἐκχυσις μιᾶς φιάλης κερφί τὰ
 δείξει εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν μέλλουσαν τύχην
 τε; πῶς ἢμπορῶν τὰ γήματα, τὰ γενηθῶσι
 ἐκ τῆς λευκῆ τῆ ὡς ἐν ὕδατι, νὰ προμηνύσων
 εἰς αὐτὸν, ὅσα ἔχει νὰ πάθῃ; δεῦν εἶναι ὅλα
 ταῦτα κενὴ φαντασία; δεῦν ἔχων ὅλα ἔπος, ὡ-
 σε ὁ συνετὸς πρέπει νὰ αἰχμύηται; αἰ προαι-
 θήσεις, καὶ τὰ ὀνειράτα ὡσαύτως ἀνήκων εἰς
 ταῦτῳ τὴν κλάσιν. ὁποῖαν κοινωνίαν ἔχει ἐν
 ἀσυνήθεις συμβεβηκὸς συμβαῖνον νυκτὸς ἐν τῇ
 οἴκῳ, καὶ δυνάμειον νὰ προξενηθῇ πολλαὶ πιθαν-
 τῶς ἔξ γαλῶν, μυῶν, καὶ ἄλλων ζώων; ἢ ὁ-
 ποῖαν κοινωνίαν λέγω ἔχει τὸ ὄνειρον πρὸς τὸν
 θάνατον ἐνὸς μακρυνῶ συγγενῆς, ἢ πρὸς ἄλ-
 λω τινὰ ἡμῖν ἑπικειμένῳ δὴ τυχίαν, ἢ δυστυ-
 χίαν; λοιπὸν δεῦν πράττωσιν ἀφρόνως, ὅσοι πι-
 στεύων εἰς τὰ πιαῦτα; δεῦν εἶναι ἀλογία, αὐ-
 π. χ. εἷας ἀνθρώπος δι' ἐνὸς ὄραθῶτος ὀνει-
 ρατος συωαρπάζηται ἀπὸ τὴν ἀκραν ἐπιθυ-
 μίαν τῆ νὰ παίζη ἐν τῆς δημοσίαις λάχεσι,
 καὶ νὰ χαύη ἔτω τὴν πτωχίαν τε, τὴν ὁποῖαν
 χρειάζεται ἀναγκαίως εἰς τροφὴν τῆς οἰκίας τε;
 ὡσαύτως ἀλόγως φέρωνται οἱ φανταζόμενοι, ὅτι
 ἀπὸ ἰγ. ἀνθρώπων δειπνῶντας ὁμῶς ἐν τῆς φα-
 πέζη ὁ εἷας ἀποθνήσκει δὴ θῦς μὲν τῆτο, καὶ
 ἀρνηόμενοι ἔξ μίαν τοιαύτῳ μωρῶν αἰτίαν νὰ
 δειπνῶσιν εἰς μίαν τοιαύτῳ ἑταιρείαν. βέβαια
 ἔτω δείχνηται ὁ ἀνθρώπος ἀδυνέστατος, καὶ γε-
 λοιωδέστατος μεταξὺ πάντων τῆς κτισμάτων. ἀ-
 θεωρῆτις ὅλα τὰ πράγματα ὡς προσηματικά,
 ἢ ψυχῆ τε πάντοτε γέμει φροντίδων, φόβου, καὶ
 ἐναγωνίᾳ προσδοκίας, καὶ πάντοτε κλίνει εἰς τὸ
 νὰ

ἐκ ὑποβάλλῃ ἑαυτὸν εἰς τὸν δαλικὸν ζυγὸν τῆς
 πλανῆς, καὶ ἀπάτης. ὄψεν ἄποσκορακίσατε καὶ
 πῆς προαιδήσεις, καὶ τὰ ὄνειρατα, καὶ ὅλα τὰ
 σημαντικὰ σημεῖα! ἀφήσατε ταύτας τὰς δεισι-
 δαίμονας μωρίας! πισθίετε εἰς τὴν θείαν πρό-
 ροιαν, ἢ ὅποια κατόρθώσει τὰ δαβήματά σας.
 ὁ Θεὸς διέταξεν ὅλα τὰ συμβεβηκότα σας, καὶ
 χωρὶς τοῦ θέλημά τε μήτε θείξῃ δὲν ἠμπορεῖ νὰ
 πέσῃ ἄπο τὴν κεφαλῶ σας. λοιπὸν μὴ σπα-
 δάζετε νὰ μάθῃτε ἄρα δεισιδαίμονων πράξεων
 τὴν μέλλουσαν τύχην σας, καὶ τὸν χρόνον τῆ θά-
 νάτης σας. μὴ παρὰ τρεθε ἄπο κανένα ὄνειρον,
 καὶ προαιδήσεις, παρὰδοτε ἑαυτὸς, καὶ τὴν τύ-
 χην σας εἰς τὸν Δεσπότην τῆ κόσμου, καὶ ἐλπί-
 ζετε καλὰ παρ' αὐτοῦ.

Σημείωσις .

Πεὶ δὲ τῆς προαιδήσεως θέλει νὰ ἀναφέρωσιν ἄπο τὴν
 ἰστορίαν τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς πολλὰ παραδείγματα, ὅτι
 ὑπάρχουσιν τοιαῦτα (προαιδήσεις) . καὶ αὐτὸ καὶ αἱ πλε-
 ραί πειρὶ τῶν δεισιδαιμονῶν ψάδονται, μὴ ὅλον τὸ ἀναγκα-
 ζόμεθα νὰ μὴ ἀμφιβάλλωμεν εἰς τὸ ἀξιόπιστον μερικῶν ἰ-
 σχυριῶν, καὶ θαυμασιῶν φαινομένων, μὴ δυναμῶν νὰ ἐρ-
 μινυθῶσιν ἐν χργῶς . π. χ. ὁ δὲνα ὄξευγέριται τῷ ὑπὸν
 ἀρωίας, καὶ λέγει πρὸς τὴν γυναῖκά τε . μέλλομεν νὰ χά-
 σωμεν τὰ παιδία μας! εἰς τὸ ὄνειρόν με τὰ εἶχον εἰς τὰς
 ἀγκάλας με, καὶ αἴφνης τὰ εἶδον πίπτοντα μακρὰ, ὡσεὶ ἔ-
 γκησαν ἀφ᾽ ἡμῶν ἄπο τὰ ὀμμάτιά με . αὐτὸ ἢ ἐκβασίς συμφω-
 τήσῃ με τῷ τῷ, τότε λέγειν, ὁ δὲνα προηδαιδῆ τὸν θάνα-
 τον τῆς παιδίω τε, καὶ ἢ προαιδήσεις ἔγρεον ἐν ὄνειρατι .
 ἄλλοι ὀνειράονται, ὅτι ἀπέθανον οἱ ὑπὸντες φίλοι των, καὶ
 ἐνίστε συμβαίνει τῷ τῷ . κάποιος προφῆσας ἐν Χάλλῃ Σιμώ-
 νιος λέγειν ὅτι εἶδεν ὡσαύτως μίαν ἀξιοσημεῖωτον προαιδή-
 σιν, τῷ θανάτῳ εἰς εἷς ὄνειρον πένταρας ἡμέρας πρὸ τῷ

τέ-